

# มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง<sup>1</sup>

จริยา พจนเสนี<sup>2</sup>

จากการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งเนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีทางการแพทย์ที่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทั้งการรับเอาวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้ามาอย่างกว้างขวาง ทำให้สังคมเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อสังคมทั้งในทางบวกและทางลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องของการทำแท้งในสังคมไทยอันมีสาเหตุเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การทำแท้งเป็นปัญหาที่พบได้ทุกสังคมและทุกยุคทุกสมัย รวมทั้งต่างประเทศ

จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 ภายหลังศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยและมีประเด็นให้ถกเถียงเกี่ยวกับ การคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ ต้องให้เกิดความสมดุลกัน โดยอาจต้องนำช่วงระยะเวลาการตั้งครรภ์มาเป็นหลักในการพิจารณาปฏิเสธสิทธิของหญิง ได้ถูกนำอ้างอิงในกระบวนการออกกฎหมายทั้งหมด เป็นที่มาของการพูดถึงสิทธิตัวอ่อน ทั้งที่ในสิทธิมนุษยชนสากลตัวอ่อนไม่มีสิทธิ การตั้งครรภ์เป็นสิทธิผู้หญิงเต็ม ๆ เด็กจะมีสิทธิได้ก็ต่อเมื่อคลอดออกมาเป็นตัวตนแล้วเท่านั้น ผลที่ตามมาทำให้จากเดิมที่มาตรา 301 นั้นมีการให้ความคุ้มครองเด็กในครรภ์ของมารดาที่แม้ว่าจะยัง ไม่มีสภาพบุคคลตามกฎหมายกลายเป็นว่า เด็กในครรภ์นั้นจะ ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายน้อยลงมาก หรืออีกนัยหนึ่ง “เด็กในครรภ์ถือเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของมารดาที่ซึ่งมีสิทธิที่จะทำอะไรกับอวัยวะของตนเองก็ได้”

เนื่องจากการทำแท้งหรือการยุติการตั้งครรภ์เป็นปัญหาทั้งทางสังคมทางการแพทย์ และทางกฎหมายที่มีความละเอียดอ่อน รวมทั้งเป็นประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและศีลธรรม ซึ่งถือว่าเป็นความผิดทางอาญาและกำหนดโทษแก่หญิงเพียงฝ่ายเดียวที่ทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนเองแท้งลูก ทั้งนี้ ความผิดฐานทำให้แท้งลูกมีเจตนารมณ์และคุณธรรมทางกฎหมายที่ต้องการคุ้มครองชีวิตของทารกในครรภ์โดยเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของชีวิตมนุษย์ที่กำลังจะเกิดมา โดยกล่าวว่า รากฐานของสังคมไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเห็นคุณค่าของชีวิตมนุษย์เพียงเท่านั้น แต่ยังต้องมีปัจจัยอื่นที่สำคัญเป็นรากฐานของสังคมประกอบด้วยเช่นเดียวกับการคุ้มครองสิทธิในการมีชีวิตของทารกในครรภ์หากมุ่งคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์เพียงอย่างเดียว โดยมิได้พิจารณาการคุ้มครองสิทธิของหญิงผู้ตั้งครรภ์อันมีมาก่อนสิทธิของทารกในครรภ์เป็นสิ่งที่อาจส่งผลกระทบให้หญิงไม่ได้รับความเป็นธรรมและถูกกลั่นแกล้งหรือจำกัดสิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิงซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติ อันเป็นสิทธิพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่

---

<sup>1</sup> บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์รัล เล็งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล และรองศาสตราจารย์ จตุพร วงศ์ทองสรรค์

<sup>2</sup> นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดต่อชีวิตและร่างกายของตนได้ทราบเท่าที่การกระทำนั้นไม่ไปรบกวนหรือล่วงล้ำเข้าไปในสิทธิหรือเสรีภาพของผู้อื่น รวมทั้งยังส่งผลกระทบถึงสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของหญิงตั้งครรภ์ที่ครอบคลุมไปถึงสิทธิในการตัดสินใจของหญิงว่าจะยุติการตั้งครรภ์หรือตั้งครรภ์ต่อไปหรือไม่ การคุ้มครองสิทธิของทารกในครรภ์และสิทธิของหญิงตั้งครรภ์ต้องให้เกิดความสมดุลกันโดยอาจต้องนำช่วงระยะเวลาการตั้งครรภ์มาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการปฏิเสธสิทธิของหญิงโดยปราศจากการกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่เหมาะสมเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของหญิงเกินความจำเป็น ประกอบกับรัฐมีหน้าที่กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพโดยจัดให้มีมาตรการในการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย ถูกต้องตามกฎหมายไม่กระทบต่อการใช้สิทธิของหญิง และในขณะเดียวกันก็ต้องเข้าไปดูแลและคุ้มครองชีวิตของทารกในครรภ์มิให้ถูกกระทบสิทธิในการมีชีวิตด้วยเช่นกัน บทบัญญัติมาตรา 301 แห่งประมวลกฎหมายอาญา จึงกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของหญิงเกินความจำเป็น ไม่เป็นไปตามหลักแห่งความได้สัดส่วนและเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังได้ให้ข้อเสนอแนะด้วยว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้แท้งลูก โดยกำหนดอายุครรภ์สำหรับความผิดฐานหญิงทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูกตามมาตรา 301 รวมทั้งเพิ่มเหตุยกเว้นความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามมาตรา 305 ให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า มาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 นั้น มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้มาตรา 305 ในส่วนของคำจำกัดความของคำว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม” ที่มีความหมายกว้างเกินไป เนื่องจากไม่ได้หมายความว่าเฉพาะแต่เพียงแพทย์เท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงบุคคลหรือนุคลากรทางการแพทย์อื่นซึ่งไม่ใช่แพทย์ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการรักษา ซึ่งถ้าบุคคลซึ่งไม่ใช่แพทย์ดังกล่าวได้ทำการรักษา หญิงมีครรภ์อาจได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพกายหรือจิตใจได้ เนื่องจากไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอทั้งไม่ได้มีใบประกอบโรคศิลปะหรือมีความเชี่ยวชาญทางสูตินรีเวช และอีกทั้งเป็นการหลีกเลี่ยงกระทำการรักษาในโรงพยาบาลและไปทำการรักษาในคลินิกหรือสถานบริการต่าง ๆ ที่ไม่ได้มาตรฐานเพียงพอซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อหญิงมีครรภ์ได้ ส่วนปัญหาการปฏิเสธการรักษาให้แก่หญิงมีครรภ์นั้น แพทย์หรือโรงพยาบาลซึ่งเคร่งครัดศาสนา อาทิเช่น ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกนั้น ถือว่าการทำแท้งเป็นบาปมหันต์ เนื่องจากถือได้ว่าบุตรที่อยู่ในครรภ์เป็นบุตรที่พระเจ้าเป็นเจ้าประทานมาให้ ผู้ใดจะมาทำลายชีวิตนั้น จะกระทำไม่ได้โดยเด็ดขาด ประเทศสหรัฐอเมริกา บุคคลที่จะทำการรักษาหญิงมีครรภ์ได้นั้น หมายความว่าเฉพาะเจาะจงแต่แพทย์เพียงผู้เดียวเท่านั้นไม่รวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอื่น ต่างจากกฎหมายของประเทศไทยที่ผู้ประกอบวิชาชีพ

เวชกรรม อาทิเช่น พยาบาลวิชาชีพก็สามารถทำการรักษาหญิงมีครรภ์ที่ประสงค์จะทำแท้งได้ ในส่วนของหญิงมีครรภ์นั้นกฎหมายของสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้มีบทบัญญัติใดบัญญัติว่าหญิงมีครรภ์เป็นคนไข้หรือผู้ป่วยเหมือนกับกฎหมายไทยที่ยังไม่ได้มีบทบัญญัติใดเขียนไว้ว่าให้ถือว่าหญิงมีครรภ์เป็นคนไข้ ส่วนประเทศเยอรมัน บุคคลซึ่งจะทำการรักษาได้นั้นหมายความว่าถึงแพทย์เท่านั้น ซึ่งต่างจากกฎหมายของประเทศไทยที่หมายความว่ารวมถึงบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่แพทย์ด้วย โดยใช้คำว่าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งปรากฏอยู่ในกฎหมายการทำแท้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ซึ่งได้บัญญัติไว้ในเหตุผลของการทำแท้งได้ โดยระบุให้เฉพาะแพทย์เท่านั้นเป็นผู้ทำการรักษา ทั้งยังปรากฏในกฎหมายอาญาของเยอรมัน มาตรา 218 ทวิ อนุมาตรา 1 ซึ่งเป็นเรื่องเหตุยกเว้นความผิดซึ่งบัญญัติไว้เฉพาะแพทย์เท่านั้นที่จะเป็นผู้ทำการรักษาและได้รับประโยชน์จากมาตราดังกล่าว ในส่วนของหญิงมีครรภ์นั้นกฎหมายดังกล่าวไม่ได้บัญญัติว่าหญิงมีครรภ์ นั้นเป็นคนไข้และตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยก็มิได้บัญญัติไว้เช่นนั้นเช่นกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในการที่แพทย์จะปฏิเสธให้การรักษา โดยอ้างว่าขัดต่อศาสนาซึ่งมีผลกระทบต่อหญิงมีครรภ์อย่างมาก และประเทศนิวซีแลนด์ กำหนดให้แพทย์เท่านั้นเป็นผู้ทำการรักษาส่วนบุคคลอื่นอันได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบการทำแท้งก็มีอำนาจเพียงดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้เพียง 5 ประการเท่านั้น

ดังนั้น การกำหนดให้แต่เพียงเฉพาะแพทย์เท่านั้นที่จะทำการรักษาได้ต่างจากประเทศไทยที่ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305 บัญญัติให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอื่นที่ไม่ใช่แพทย์สามารถทำการรักษาได้เช่นกันซึ่งก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวมาภายหลังอีกมากมาย เนื่องจากไม่ใช่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ซึ่งอาจทำให้หญิงมีครรภ์หรือทารกในครรภ์ได้รับอันตรายแก่สุขภาพทางกายและทางจิตใจได้ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายอาญาให้เหมาะสมทัดเทียมกับอารยประเทศประเทศ โดยสมควรให้เฉพาะแพทย์เท่านั้นเป็นผู้ทำการยุติการตั้งครรภ์ ในส่วนของหญิงมีครรภ์นั้นจะถือว่าเป็นคนไข้หรือไม่ ได้มีเพียงกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์เท่านั้น ที่ถือได้ว่าหญิงมีครรภ์เป็นคนไข้ซึ่งต่างจากกฎหมายของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นและสมควรที่ต้องแก้ไขกฎหมายให้หญิงมีครรภ์ถือเป็นผู้ป่วย เพื่อให้หญิงที่ประสงค์จะทำแท้งได้รับการรักษาโดยที่แพทย์หรือโรงพยาบาลจะปฏิเสธการรักษาไม่ได้

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 มาตรา 305 (1) ที่บัญญัติว่า “จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครรภ์ต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น” การไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในด้านความหมายของคำว่า “อันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจ” ตรงในส่วนคำว่า “สุขภาพทางจิตใจ” นั้น ยังไม่ชัดเจนและยังมิได้มีการบัญญัติไว้แต่อย่างใด เห็นควรมีบัญญัติคำนิยาม คำว่า “อันตรายต่อสุขภาพจิตใจ” นั้นว่าหมายความว่าอย่างไรและมีขอบเขตเพียงใด เพราะที่ผ่านมายังไม่ได้มีการให้คำนิยามความหมายไว้แต่อย่างใด มีเพียงแต่คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ได้ลงไปวินิจฉัยความหมายเท่านั้น ซึ่งคำพิพากษาดังกล่าวเป็นการวินิจฉัยในบทความมาตราอื่นที่มีใช้อยู่ในหมวดความผิดฐานทำแท้ง จึงนำมาใช้เพียงแค่เทียบเคียงได้เท่านั้น ซึ่งยังไม่ชัดเจน จึงสมควรที่จะบัญญัติ คำว่า “อันตรายต่อสุขภาพจิต

ใจ” ไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการตีความตัวบทกฎหมาย ทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของหญิงมีครรภ์ที่ต้องการยุติการตั้งครรภ์ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะทางจิตใจ อารมณ์ และความคิด ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบข้างเพื่อให้ดำรงชีวิตเป็นปกติสุข “อันตรายแก่จิตใจ” หมายถึง จิตใจได้รับความเจ็บปวด เป็นโรคทางจิตเวช โดยจิตใจนี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับร่างกาย ถ้าร่างกายมีความตึงเครียดจะทำให้ระบบประสาททำงานมากขึ้น ทำให้เป็นโรคทางจิตเวช จากแนวความคิด ในเรื่อง การเป็นอันตรายต่อจิตใจนั้น การที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพจิตใจได้นั้น จะต้องเป็นอันตรายที่เกิดต่อร่างกายก่อนและส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจทำให้เกิดความเสียหาย และในแง่ของภาวะจิตใจ โรคจิต จิตบกพร่อง จิตฟั่นเฟือน ทั้งนี้ไม่รวมถึงภาวะเครียด

จากการที่ได้ศึกษากฎหมายเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ประเทศเยอรมันและประเทศสหรัฐอเมริกาจะเห็นได้ว่าไม่มีประเทศใดบัญญัติคำนิยามว่า “สุขภาพทางจิตใจ” มีเพียงแต่ประเทศสหรัฐอเมริกาแต่เพียงผู้เดียวที่ศาลสูงได้เคยวินิจฉัยไว้ใกล้เคียง แต่ก็ยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่อารยประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจะยึดนำมาเป็นบรรทัดฐาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาให้เหมาะสม เพื่อเป็นบรรทัดฐานป้องกันการถกเถียงในการตีความ

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษความผิดฐานทำให้แท้งลูก

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายการทำให้แท้งกับต่างประเทศแล้ว พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนีและประเทศเนเธอร์แลนด์ มีได้กล่าวถึงอัตราโทษกรณีผู้อื่นทำให้หญิงมีครรภ์แท้งลูกไว้โดยชัด มีกรณีแพทย์ซึ่งเป็นผู้ทำการยุติการตั้งครรภ์ให้ตามคำหยดยุติครรภ์ของแต่ละประเทศซึ่งเป็นความผิดไว้ แต่เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายมีความเหมาะสมเป็นธรรม และไม่เป็นการกระทบประชาชนเกินสมควร สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามกาลสมัยและวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งการเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทั้งของประเทศและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเพื่อลดผลกระทบและภาระของประชาชนที่เกิดขึ้นเห็นว่าจำเป็นต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมเพื่อกำกับหรือควบคุม เพียงเท่าที่จำเป็นให้กฎหมายนั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต หรือการประกอบอาชีพของประชาชนโดยไม่จำเป็น ไม่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ตามจากคำวินิจฉัยของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ 4/2563

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำให้แท้ง ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 และตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตาม มาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2564 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง มาตรา 305 ในส่วนคำนิยามของคำว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม” ผู้ศึกษาพบว่ามิชอบเสนอแนะ คือ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการปฏิบัติการตั้งครุฑทางการแพทย์ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2564 โดยแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 1/1 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หมายความว่า แพทย์ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมทางสูตินรีแพทย์

ข้อ 6/1 ห้ามมิให้ปฏิเสธหญิงซึ่งต้องการยุติการตั้งครรภ์ โดยให้ถือว่าเป็นผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับการตรวจและรับคำปรึกษา

และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ. 2564 โดยแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 305 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 301 และมาตรา 302 เป็นการกระทำของแพทย์ทางสูตินรีเวช และตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

มาตรา 305 วรรคท้าย หญิงมีครรภ์ตามมาตรา 301 ให้ถือว่าเป็นคนไข้ แพทย์หรือโรงพยาบาลจะปฏิเสธการรักษาไม่ได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 305 (1) ที่บัญญัติว่า “จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากหากหญิงตั้งครุฑต่อไปจะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น” ผู้ศึกษาพบว่ามิชอบเสนอแนะ คือ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 28) พ.ศ.2564 โดยแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 1 (19) “อันตรายต่อสุขภาพจิตใจ” หมายความว่า อันตรายต่อร่างกายและส่งผลให้จิตใจเสียหาย หรือภาวะโรคทางจิตใจ โรคจิต จิตฟั่นเฟือน แต่ไม่รวมถึงภาวะเครียด

3. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 302 และมาตรา 303 มีอัตราโทษที่สูงเกินไป ผู้ศึกษาพบว่ามิชอบเสนอแนะ คือ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2560 โดยแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 302 ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 303 ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นไม่ยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

### เอกสารอ้างอิง

สุวัฒน์ จันทระจาง. การทำแท้งกับปัญหาทางการแพทย์และสังคม. กรุงเทพมหานคร :

รุ่งเรืองศาสน์การพิมพ์, 2525.

เพ็ญจิต ตันติจิรสวโรดม. สิทธิเสรีภาพในการทำแท้งของหญิง. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551.

ไพฑูรย์ สอนมะไฟ และอุทัย สติมัน. การทำแท้ง : วิกฤติของพุทธจริยธรรมในสังคมไทย.

วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม 2560.